

Overzicht van binnenstedelijke projecten

PLANNEN HOUDEN WEINIG REKENING MET IDENTITEIT VAN DE STEDEN

PETER GRAMBERG EN PAUL ZWART

In de Vierde Nota Extra (Vinex) zijn Tilburg, Eindhoven en Breda aangegeven als stedelijk knooppunt. Daarnaast neemt ook Den Bosch als provinciehoofdstad een belangrijke positie in. Alle vier de gemeenten hebben ambitieuze plannen om hun status als stedelijk knooppunt danwel provinciehoofdstad waar te maken. Tussen de concrete projecten die de komende jaren in de stadscentra gerealiseerd zullen worden, zijn nogal wat overeenkomsten.

'S-HERTOGENBOSCH

Het belang dat de Vinex aan de koppeling van werkgelegenheid aan openbaar vervoer hecht, komt tot uiting in het belangrijkste binnenstedelijke project van de gemeente Den Bosch. De ontwikkeling van De Nieuwe Spoorzone wordt een fundament voor een duurzame economische ontwikkeling genoemd. In een aantal fasen wordt het gebied rond het huidige station, dat zal worden afgebroken, ingrijpend geherstructureerd. Deelgebied 'La Gare' is het meest opvallende deel. De rechtbank die zich hier zal

vestigen is een belangrijke trekker en heeft de haalbaarheid van het project gunstig beïnvloed. La Gare moet een groot openbaar vervoersknooppunt en kantorencomplex worden. Een grote voetgangersbrug, die als promenade met winkels en horeca zal worden ingericht, zorgt voor een betere verbinding tussen de binnenstad en het westelijke deel van Den Bosch. Er komen ook 260 woningen. Op het nabijgelegen terrein van het voormalige sportpark De Wolfsdonken komt een concentratie van hogere beroepsopleidingen, dichtbij het nieuwe ziekenhuis Bosch Medicentrum.

De diversiteit van de functies die het stationsgebied moet krijgen, weerspiegelt zich in de participanten van het project. Behalve de gemeente en het ministerie van VROM zijn onder andere ook de NS, de Hogeschool 's-Hertogenbosch en projectontwikkelaars betrokken.

BREDA

In het kader van het Structuurplan Binnenstad 1992-2007 is een groot aantal projecten opgestart. Een van die projecten is de herontwikkeling van het stationsgebied. Op dit moment wordt hard gewerkt aan een structuurschets, die in februari gereed moet zijn. Net als in Den Bosch zijn er plannen om het oude station af te breken, waardoor ruimte gecreëerd wordt om van het nieuwe station een volwaardig vervoersknooppunt te maken met tevens veel werkgelegenheid. Er zou ruimte zijn voor ongeveer 70.000 vierkante

meter kantoren, waaronder de bouw van het Breda Trade Center.

De binnenstad van Breda wordt vanwege de vorm wel 'het eitje' genoemd. Men wil in de komende jaren het winkelareaal van 'het eitje' uitbreiden met in totaal 20.000 m² oppervlakte, verdeeld over twee grote locaties: allereerst op het achterterrein van de huidige bibliotheek en op wat langere termijn op het terrein Achter de Lange Stallen.

Een nieuwe schouwburg ontworpen door Herman Hertzberger is een ander groot-schalig project. In het gebouw krijgen tevens een muziekcentrum, filmtheater en een theatercafé onderdak. De kosten worden geraamd op 58 miljoen gulden. De start van dit project is in mei 1993 begonnen en over een jaar kunnen 1.200 bezoekers per avond genieten van een voorstelling. Hertzberger is ook de ontwerper van een nieuwe bibliotheek, gecombineerd met een muziekschool en een centrum voor kunstzinnige vormgeving (project De Nieuwe Veste).

Met deze plannen hoopt Breda enerzijds haar positie als stedelijk centrum voor West-Brabant én voor Zeeland te versterken, en anderzijds de gunstige ligging tussen Rotterdam en Antwerpen te benutten.

TILBURG

Tilburg heeft, in vergelijking met de nabijgelegen steden Breda, Den Bosch en Eindhoven, van oudsher een geringe aantrekkingskracht: er is geen historisch centrum en de stedenbouwkundige samenhang laat veel te wensen over. Het lijkt absoluut noodzakelijk de aantrekkingskracht van de binnenstad te vergroten. Daarom wordt hard gewerkt aan de Structuurvisie Binnenstad. Het verkeer zal aan banden worden gelegd middels het Verkeers Circulatie Plan Oude Stad. Het motto luidt: minder auto, meer centrum. Op het Stadhuis- en Willemsplein komt meer aandacht voor het verblijfsklimaat. Parkeerplaatsen worden opgeheven en het 'rondje winkelen' zal worden uit-

Het station in Den Bosch wordt gesloopt.

In de binnenstad van Tilburg is nauwelijks sprake van een historisch centrum.

Foto: MultiVision & Partners

gebreed. Ook wordt de tot op heden onder auto's bedolven Nieuwlandstraat wellicht autovrij. De kwaliteit van de openbare ruimte staat hierin centraal.

Het gebied tussen Ringbaan Oost en Ringbaan West, de stationszone, zal in een periode van twintig jaar een metamorfose ondergaan. Kantoren, hotels, een congresruimte en andere voorzieningen, zoals woonruimte en parkeergelegenheid, worden gerealiseerd. Met name de komst van de NMB 'naar Amsterdams model' en het hoofdkantoor van Interpolis op het Tivoli-terrein naar deze A-locatie, worden gezien als trekkers.

In het Schoolstraatgebied worden 99 nieuwe woningen gerealiseerd. Gegoten in een modern uiterlijk en strakke vorm dienen de woningen de concurrentie met meer draagkrachtige functies aan te gaan, hetgeen tot op heden in Tilburg, in vergelijking met andere (middel)grote steden, redelijk tot stand is gebracht.

EINDHOVEN

De gemeente Eindhoven voert een actief beleid om de binnenstad aantrekkelijker te maken. Sinds 1991 is de Structuurschets Eindhoven binnen de Ringweg van kracht. Hierin worden drie zones aangemerkt: een citygebied, een activiteitenzone en een rustzone. Het citygebied zal in de toekomst zijn functie als winkel- en kantoorgebied behouden en verder uitbreiden. De onlangs gerealiseerde Heuvel Galerie en het busstation Neckerspoel zijn symbolisch voor het moderne imago van de stad.

Daarnaast is als ontwikkelingsstrategie het Sleutelproject Westcorridor ontwor-

pen: een groot herinrichtingsproject, ontsloten door hoogwaardig openbaar vervoer, dat loopt vanaf het Centraal Station via het stadsdeel Strijp naar Eindhoven Airport, respectievelijk het Citycentrum Veldhoven. De herstructureringsopgave van Philips (Centurion) speelt hierin een belangrijke rol. Zo wordt bij de herontwikkeling van bijvoorbeeld 'de witte gebouwen' van Philips aan de Emmasingel gedacht aan de realisatie van een plein met een museumfunctie voor het eerste Philipsfabriekje. Dit zou als extra dimensie dienen voor de Emmasingel als stedelijke boulevard. Technologie en kennis,

De herstructureringsopgave van Philips speelt een belangrijke rol in de binnenstad van Eindhoven.

van oudsher Eindhoven's speerpunten, zijn eveneens de dragers bij de nieuw te realiseren wijk Meerhoven. Uniek hieraan is het wonen aan het water. Voorts is door de architect Koolhaas een ruimtestudie gemaakt van de omgeving van het stadion en het Evoluon (Fellenoord). Hierin wordt de verkeersfunctie naar de achtergrond verdreven.

Naast de commerciële voorzieningen wordt aandacht besteed aan het wonen in het centrum. Zo wordt door middel van het verstrekken van subsidies het wonen boven winkels bevorderd en zal een groot woningbouwcomplex worden gerealiseerd op het Philips Morristerrein. Dit alles om de functionele samenhang te waarborgen.

Er blijken in de plannen voor deze steden nogal wat overeenkomsten te zijn. Zo wordt in alle gevallen de stationsomgeving grondig aangepakt. Hierbij wordt hoogbouw niet geschuwd en vindt clustervorming van rijksinstellingen (met name onderwijsactiviteiten) plaats. Daarnaast wordt menging van stedelijke functies nagestreefd, en is de inrichting van de openbare ruimte van grote betekenis. Hoogwaardig openbaar vervoer en samenwerking tussen gemeenten en bedrijfsleven staan eveneens hoog op de prioriteitenlijst. Toch lijkt enige voorzichtigheid geboden om te voorkomen dat deze Brabantse steden hun eigen identiteit verliezen, doordat de centra op min of meer dezelfde wijze worden gemoderniseerd en de specifieke kenmerken naar de achtergrond worden verdronken.